

Student driedubbel gestraft

Een propedeusestudent van de hogeschool Inholland had zich misdragen tegenover een van zijn docenten. Volgens een recent nieuwsbericht had hij zich schuldig gemaakt aan 'stalking'.¹ Hij werd door de rechter veroordeeld tot 70 uur werkstraf of 35 dagen hechtenis. Bovendien kreeg hij een tuchtrechtelijke sanctie aan de broek: hij werd geschorst door de hogeschool. Het verhaal vermeldt niet wat de student ertoe bewoog zijn docente te stalken (had hij een onvoldoende tentamencijfer gekregen en vond hij het onrechtvaardig dat hij dat niet mocht herkansen?).² Ook laten de journalisten onvermeld wanneer en voor hoelang hij geschorst werd. Vast staat slechts dat hij in het eerste verblijfsjaar vijftig propedeutische studiepunten behaalde, dat hij in het tweede verblijfsjaar slechts negen propedeutische studiepunten wist te scoren, en dat de examencommissie hem op basis daarvan een negatief BSA oplegde: hij moest na het tweede verblijfsjaar onverrichterzake vertrekken omdat hij blijkens zijn studieresultaten (59 propedeutische studiepunten in 22 maanden) niet geschikt was voor de desbetreffende opleiding (art. 7.8b WHW).³ Het verhaal vermeldt niet of hij in het tweede verblijfsjaar ook nog studiepunten voor post-propedeutische vakken behaald heeft.

Wat is de nieuwswaarde van dit onsamenhangende verhaal? Nul komma nul. Het enige wat we eruit kunnen opmaken is dat er een faculteit was die een student op grond van één ontbrekend studiepuntje de laan uit heeft gestuurd en dat zij blijkbaar niet bereid is geweest daar een mouw aan te passen (bijvoorbeeld door een vervangende opdracht of een extra herkansing). Maar het verhaal is nog niet ten einde.

De student is tegen de BSA-beschikking in beroep gegaan bij het beroepscollege van de hogeschool en vervolgens bij het CBHO. Bij vonnis d.d. 17/1/2012 stelt dit landelijke beroepscollege hem in het ongelijk: hij heeft onvoldoende aannemelijk gemaakt dat er bijzondere omstandigheden zijn geweest waardoor hij niet binnen 22 maanden aan de 60-punts norm kon voldoen.⁴ Tot zover lijkt het vonnis in orde. Maar de CBHO-rechter voelt zich geroepen tevens de volgende kanttekening te maken: 'Dat appellant enige tijd niet aan het onderwijs heeft kunnen deelnemen wegens een hem opgelegde strafrechtelijke maatregel, dient voor diens rekening en risico te blijven.' Het lijkt er dus op dat studieachterstand die veroorzaakt is door straf- en tuchtrechtelijke sancties, volgens het CBHO geen bijzondere omstandigheid vormt die faculteiten in aanmerking moeten nemen bij het nemen van hun BSA-beslissing.

Een dergelijk stellingname staat op gespannen voet met de wettelijke uitgangspunten, want volgens de wetgever heeft het Bindend StudieAdvies (BSA) uitsluitend tot doel studenten *op grond van studieongeschiktheid* heen te zenden. Het CBHO maakt de weg vrij om propedeusestudenten ook op andere gronden uit de opleiding te verwijderen: via het tuchtrecht kan men hun studievoortgang zodanig belemmeren of blokkeren dat de betrokkene niet meer aan de BSA-norm kan voldoen. In gewoon Nederland: door deze CBHO-jurisprudentie dreigen facultaire rotstreken gelegaliseerd te worden. Een op zichzelf lichte tuchtrechtelijke sanctie (schorsing, uitsluiting van de eerstvolgende herkansing) kan via strikte toepassing van de BSA-regeling bijna automatisch op verwijdering uit de opleiding uitlopen.⁵

Maar misschien heeft het CBHO slechts bedoeld dat het Uitvoeringsbesluit WHW 2008 verbiedt met de gevolgen van *strafrechtelijke sancties* rekening te houden.⁶ In artikel 2.1 staat namelijk een *limitatieve* opsomming van de persoonlijke omstandigheden die bij BSA-beslissingen in aanmerking mogen worden genomen. Volgens het Uitvoeringsbesluit behoren de gevolgen van *strafrechtelijke sancties* inderdaad niet tot de persoonlijke omstandigheden in de zin der wet, evenmin als de verplichtingen verbonden aan ouderschap, werkstudentschap, ondernemerschap en getalenteerde kunst- of topsportbeoefening (tenzij de betrokkene een deeltijdopleiding volgt).

Maar dan rijst de vraag hoe het zit met studieachterstand ten gevolge van *tuchtrechtelijke sancties* die door de faculteit zelf zijn opgelegd. De laatste volzin van artikel 7.8b lid 3 WHW luidt: 'Het instellingsbestuur kan van de bevoegdheid [tot heenzending] slechts gebruikmaken, indien het in de propedeutische fase van de desbetreffende opleiding zorgt voor zodanige voorzieningen dat de *mogelijkheden voor goede studievoortgang* zijn gewaarborgd.' Het is verdedigbaar dat deze volzin moet worden gelezen als een verplichting tot het bieden van *studeerbare* en *voor de betrokkene toegankelijke* voorzieningen. Bij die interpretatie leiden *tuchtrechtelijke schorsingen*, en andere vormen van uitsluiting waarmee de toegang tot voorzieningen geblokkeerd wordt, voor de student tot een overmachtssituatie die bij de toepassing van de BSA-regeling in aanmerking moet worden genomen.

-
- ¹ <http://www.dub.uu.nl/content/studentstalker-terecht-weggestuurd> (1/2/2012).
- ² Ik zuig deze hypothese niet helemaal uit mijn duim. Zie:
<http://forums.marokko.nl/archive/index.php/t-3395657.html>.
- ³ http://www.st-ab.nl/wetten/0718_Wet_op_het_hoger_onderwijs_en_wetenschappelijk_onderzoek_WHW.htm; een gangbare BSA-norm is dat de student in het eerste verblijfsjaar een minimumaantal (bijvoorbeeld 45 van de 60) studiepunten moet halen en dat hij de propedeuse (in totaal 60 studiepunten) in elk geval aan het einde van het tweede verblijfsjaar moet hebben voltooid.
- ⁴ <http://www.cbho.nl/zaken/2011198cbe>
- ⁵ Volgens een bevriende hbo-docent is die oneigenlijke toepassing van de BSA-regeling in het hbo niet ongebruikelijk, bijvoorbeeld in geval van tentamenfraude: de student mag voor straf pas volgend jaar herkansen en haalt ten gevolge daarvan niet de minimumnorm van de BSA-regeling. Veel wijder verbreid zijn overigens *reguliere* tentamenregelingen waarin de mogelijkheid tot het herkansen van propedeutische tentamens drastisch beperkt wordt. Enerzijds zet de wetgever zware straffen op studievertraging (BSA en langstudeerdersboete) maar anderzijds mogen faculteiten, wat de wetgever betreft, ongestraft via allerlei lokale regelingen de studievoortgang van hun studenten belemmeren.
- ⁶ http://www.st-ab.nl/wettennr06/0718-013_Uitvoeringsbesluit_WHW_2008.htm